

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, а на предлог Министра унутрашњих дела постављен је:

за ванредног секретара прве класе Министарства унутрашњих дела, Велимир Милојковић, бивши председник првостепеног суда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ 25:585 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, на основу члана 24. и 25. и тачке 4. члана 68. под I. закона о устројству општина и општинских власти, постављен је:

за председника општине пиротске, Велимир Милојковић, ванредни секретар прве класе Министарства унутрашњих дела, по потреби службе, с тим, да из касе општинске ужива на име плате три хиљаде и пет стотина динара годишње, а вишак плате до суме, коју има у државној служби, да прима из државне касе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ. 25:586 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 25. и 26. закона о устројству општина и општинских власти, решено је:

да се Милутин Адамовић, председник општине смедеревске, уклони са тога положаја, по својој молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ 25:537 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 24. и тачке 4. члана 68. под I. закона о устројству општина и општинских власти, постављени су:

за председника општине смедеревске, Тоша Марковић, досадањи председник општине алексиначке, са платом од две хиљаде и пет стотина динара годишње, по потреби службе;

за председника општине врањске, Риста Стајић, трговац из Врање, са платом од две хиљаде и пет стотина динара годишње;

за председника општине лесковачке, Сотир Тодоровић, трговац из Лесковца, са платом од две хиљаде динара годишње;

за председника општине алексиначке, Милун Милковић, трговац из Алексинца, са платом од једне хиљаде и осам стотина динара годишње;

за председника општине прокупачке, Мика Х. Тонић, трговац из Прокупља, са платом од једне хиљаде и пет стотина динара годишње.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 1. новембра 1901. године ПМ 25:538. у Београду.

РАСПИС

МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СБр. 10.900

2. новембра 1901 год.

Београд.

Свима начелствима и управи града Београда

У циљу да се спречи уношење заразних болести из народа у касарне наређено је расписом од 2. Јануара 1885. године, КСМ 9573—84 год. да се из места у којима влада нека заразна болест упућивање регрута у команде не врши све дотле, док зараза не престане. Али, како се дешава да војници, који су били код својих кућа на одсуству, уносе заразне болести у касарне кад се са одсуства врате, само зато, што команде не знају да ли у местима, одакле се војници враћају има заразних болести, — то на представку Гос. Министра војног од 30. октобра ове год. ЛМ 3.408, а да би се спречило ширење заразних болести овим путем

Наређујем:

Да окружна Начелства одмах извештавају дивизијског команданта, чим констатују да се у неком месту њиховог округа појави каква заразна болест. Кад зараза престане дужне су опет одмах известити дотичне дивизијске команде, како би оне биле у стању доносити потребне наредбе о кретању војника.

Министар унутрашњих дела,

Н. Д. Стевановић

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КАЗНИМИХ ДЕЛА У ПРЕСТОНИЦИ

Д. Ђ. Алимшић

(6)

За год. 1899 рећи ћемо одмах, да је, посматрано у опште, боље од предходних година. То је, у осталом, била природна последица озбиљнога и енергичног рада полиције сигурности у предходне 3 год. — рада, чије се благотворно дејство још очигитије показује у току идуће 2. год.

Изгледа, као да су стари злочинци, крадљивци и кесароши у овој години почели долазити до уверења: да је престоница, ако не са свим изгубљена, а оно бар веома опасна за њихове операције, те су се с тога повукли у унутрашњост.

Сем овога, један њихов велики део похватаан је у току ранијих година и, по изреченој осуди, спроведен у казамат. Како су међу њима били најокорелији и најопаснији елементи, то је полиција, по што се њих отресла, могла са много већим успехом гонити остале, а она је то и учинила.

Опште стање казних дела у току ове год. било је овако: убиства 2, детоубиство 1, покушаја убиства 7, самоубиства 8, покушај самоубиства 1, разбојништво 1, опасних крађа 74, простих крађа 63, повреда тела 6, превара: простих 2, иступних 6, утаја: преступних 3 а иступних 5, иступних дела у опште 5987.

Већ и сам овај општи преглед довољан је доказ о напретку полиције сигурности у овој години, ну то ће се још боље увидети специјалним анализом побројаних казних дела.

Тако, оба убиства из ове године резултат су тачног и савесног вршења дужности од стране органа сигурности.

Један чувар осуђеника убио је априла месеца у Топчидеру једног од најокорелијих зликоваца — Ђорђа Радосављевића, циганина, који је, већ по трећи пут, био на осуди. Убио га је у бегству, које он беше предузео са још 2 осуђеника.

Друго убиство извршено је од стране једног ноћног стражара ноћу између 18. и 19. септембра. Исти је убио Косту Павловића, опасног лопова и бив. осуђеника, који те ноћи, а у циљу крађе, беше обио врата на хлебарници Михајла Трајковића оvd. Опажен од стражара, отпочео је бежати, али се овај природе за њим, и у једном дворшћу улице „Сарајевске“ испали на њега 3 метка, од којих га један смртно рани. Од добивене ране Коста је сутра дан умро у опште државној болници, а стражар је, због своје ревносне службе, предложен команди жандармерије за одликовање.

Од 7 покушаних случајева убиства, 3 су потицала из љубави, 2 из међусобне свађе, а 2 су дело атентатора Кнежевића. Жртве љубоморе биле су 2 распуштенице и 1 типограф, који је био напустио обмануто девојку, те је ова с тога, баш на сам Митров-дан, избацила на њега један револверски метак, али га није погодила.

Распуштенице су, међу тим много горе прошле. Њихови бив. мужеви, вероватно на угледу на убице милосница, из предходних година, напали су их на сред улица и ножевима их тешко повредили.

Сви извршиоци ових дела били су похватани и предани суду на осуду.

Детоубиство и у овој години остало је непронађено. Мртво новорођенче нађено је било у улици „Душановој“ на дан 14. децембра. Лекарском секцијом утврђено је, да је било рођено живо, па је доцније услед велике хладноће умрло.*)

Самоубиства у овој години умањила су се за половину према онима из предходне. Њихов највећи број пада у месецу августу 4 за тим у септембру 2 и онда долазе месеци: март и април са по 1 случајем. Интересантно је, да у месецима: августу и септембру год. 1896. и 1897. нема ни по једног случаја самоубиства, док их у овој години, као што се види, највише пада у тим месецима.

Узроци овим самоубиствима потицали су: из материјалне оскудице за 2 случаја, због болести 1, страха од казне 1 љубави 1. За остала 3 случаја узроци су непознати.

Начини, којим су ова самоубиства извршена, доста су разноврсни. Тако, за 2 од њих употребљен је револвер, 2 су извршена помоћу вешања, 2 лезањем на жељезничке шине и 1 дављењем у води.

Самоубиства на шинама непозната су у току предходних година, а у овој години што је интересантно, извршена су, и то оба, од стране бив. жељезничких службеника.

Сем ова 2 жељезничка службеника, међу самоубицама у овој години налазили су се: 3 трговца, 1 чиновник (полиц.) и 2 занатлије.

Године старости ових самоубица јако се разликују, јер се крећу између 20—75. Ну највећи њихов број (4) пада између 45—50, а 2 између 32—37 година.

И међу самоубицама ове године нема ни једне женске.

Покушај самоубиства извршила је једна жена, родом из Лознице скакањем у Саву, близу штека српског бродарског друштва. Спашена благовремено, изјавила је: да је хтела себи живот одузети услед рђавог брачног живота и бедног материјалног стања.

И разбојништва из ове године, као год и она из предходне, одликују се великом дрскошћу. Извршено је ноћу између 28. и 29. августа на Бањичком пољу, а од стране 2 војника сталног кадра и 1 војног служитеља. Разбојници су напали Ратка Радовановића, бив. спекуланта из Куршумлије, који беше дотерао у Београд стоку ради продаје, па по што су га предходно везали и с голим ножевима попретили убиством ако виче за помоћ, отели су му 31 динар, колико је свега и имао код себе. По што су га још заклели „Св. Јованом,“ да о овом злочину ником не казује, разбојници су побегли оставив сиротог

*) Један од наших највештијих агената, трагајући за овим злочиним дуже време, прибавио је био доста јаких основа против једне „госпођице,“ али како се она у скоро удала за мужа који је, како изгледа, све акцептирао, ствар је остала несвршена. Интерес морала с једне, и моментална оскудица правних доказа с друге стране, онемогућили су сваки даљи рад истражне власти по овоме злочину.

Ратка свег увезаног конопцима. Тек сутра дан наишли су неки околни чобани и ослободили га веза, а по том га упутили у квартал врачарски ради подизања тужбе. И ако разбојници не беху оставили никаквих трагова за собом, ипак је истражна власт, само на основу тачног описа њиховог, успела да их, у току од 3—4 дана, пронађе и похвата.

За велику срећу Раткову он беше, на један дан пре овог догађаја, послао поштом кући 670 динара.

Крађе из ове године, и ако бројно нешто мало веће од оних из претходне, изостале су далеко од њих у погледу своје опасности, под којом разумемо начин, време и место извршења. То су, већим делом, крађе веша из отворених дворшћта, живине и других ствари из незакључаних шупа, затим крађе слугу према господарима и најзад, крађе по купатилима, изложима и трговима. Нема спора, да и овакове врсте крађа морају озбиљно занимати полицију сигурности, али је, на сваки начин, огромна разлика између њих и оних из претходних година гди крадљивци, у сред престонице, харају пошту, секу касе, разбијају дућане, и т. д.

Сем овога, има још једна ствар која се мора имати у виду, приликом оцене рада полиције сигурности у овој години. То је, свима нама добро познати Ивањ-дански атентат, који је, нема спора, много пореметио овај ред скрећући, за кратко време, полицију сигурности, са њеног правога пута. Само њиме, може се објаснити, што од 57 крађа, колико је извршено у другој половини ове год. није пронађено више од 14, дакле 26.3%, док је за време првих шест месеци тај број износио 86.2%.

Укупни број крађа у овој години износио је 137, дакле за 12 више од броја из претходне год. Те крађе биле су овако распоређене: у јануару 12 (6 опасне и 6 просте), у фебруару 17 (9 опасне и 8 просте), у марту 13 (6 опасне и 7 просте), у априлу 7 (5 опасне и 2 просте), у мају 12 (5 опасне и 7 просте), у јуну 11 (6 опасне и 5 просте), у јулу 14 (8 опасне и 6 просте), у августу 12 (9 опасне и 3 просте), у септембру 9 (5 опасне и 4 просте), у октобру 10 (7 опасне и 4 просте), у новембру 5 (2 опасне и 3 просте), у децембру 7 (5 опасне и 2 просте).

За све ове крађе ухваћено је и предато суду 78 лица. Од овог броја њих 49 били су раније осуђивани, а остали долазе на кесароше, млађе у опште, надничаре, келнере, и т. д. Међу осуђиваним лицима 2 су била у четвртој поврату, 9 у трећем, 14 у другом а остали у првом.

Најзад, укупна вредност свих покрађа износила је 12590.

Од осталих казнимих дела у овој години вреди поменути иступе и преваре. Као што смо већ видели, први су се у овој години знатно појачали јер достижу број од 5987. Овај огроман број резултат је оног силног протеривања за време наредног стања. Сами иступи због скитље, достижу цифру од 3100.

Што се тиче превара оне су све похватане, а међу њима су биле најинтересантније оне, које су се односиле на тражење „закопаног блага“. Представници ових превара беху: Андреја Димитријевић из Солуна и Ђорђе Николић — Козић из Аустро-Угарске. Први је, помоћу „чаробног кључа“ и „неких записа“, које је продавао лаковерном свету, означавао места на коме има закопаних новаца, а други је, показивањем тестаментa неког Августа Војне-а потомка кнеза Лазара (?), у коме се помињаше силно закопано благо у западном крају Србије, мамио од појединих лица новац за куповину потребних машина за копање тога блага, по што је он већ пронашао место на коме је оно закопано, а то је, вели, негде у округу подринском. На овај начин варалица Ђорђе годинама је обмањивао поједине имућније сељане у округу ваљевском и подринском, док најзад није пао власти у шаке у половини месеца октобра. Проказао га је неки Ђорђе Петровић, тежак из Белог Поља, среза посавског, округа ваљевског и то онда, када је све своје знатно имање упропастио, односно продао, да би само могао Ђорђу дати потребну суму новаца за „машине“. Приликом вођења истраге, утврђено је, да је Ђорђе на исти начин придигао 250 динара и Николи Јевтићу, стругару са Уба. Ван спора је, да је било још ваздан Ђорђевић жртава, али се људи, од срамоте, нису хтели јављати.

По издржаном затвору Ђорђе је прогнат у Аустро-Угарску на свагда и скоро је 2 године како се о њему ништа не чује.

(Наставиће се)

ЖЕНА ПОД ИСТРАГОМ

(НАСТАВАК)

3. Сексуално.

а). У оште. И ако ми знамо, да нису баш само „глад и љубав“ што „вреду одржавају“, то ми ипак познајемо онај свеопшти утицај, који су љубав и све, што уз њу спада, од вајкада у току догађаја заузимали. И ако је ово у опште тачно, то је онда питање о сексуалним утицајима много важније код жене него код човека; јер код ње делује читава гомила сексуалних момената, који дубоко захватају, и који су мушком телу потпуно непознати. Не би никако било довољно, кад би ми обратили пажњу само на физиолошке промене у соматском животу жене, на менструацију, трудноћу, порођај, периоду дојења и климактеријум; ми морамо обратити пажњу и на оне, можда још важније психичке моменте, који се рађају из саме природе жене и захтева културе и обичаја. Мора се објаснити и значај онога карактера, који од момента, кад иза њега стоји детињство, има тежњу да свију месеца кроз извесно време нешто притаји; мора се објаснити, шта значи то, кад ове тајанствености, за време трудноће, пред децом и млађим људима обично дуже него иначе трају, и ако се не може порицати, да ту велику улогу игра и обичај, који женама налаже више уздржљивости и на њихово биће има увек велики утицај. По нашем мишљењу, жена кад мрзи, кад јој је неко непријатан, она то још и може отворено показивати; али кад љуби, она онда то не сме јасно ни наглашавати а најмање пак још и прва почети: све се мора странпутицом, скривено и узгредно догодити, и кад то тако кроз хиљаде година траје, онда то мора и овоме карактеру позајмити извесан одређен израз, који је за нас криминалисте од највеће важности. Често је довољно само да се потсетимо на ову околност, па да разрешимо читав низ појава.

Прелазимо на саме те поједине моменте.

б). Менструације. Овај особени, нама људима ничим сличним ни из далека не наглашени догађај, у животу жене је у психичком погледу од много веће важности, него што се то обично узима. У многобројним случајевима, у којима се сумња, да је на какав злочин или исказ имала утицаја и менструације, обично се мора консултовати лекар; али се у исто време и судија, већ стога да би и лекара могао позвати, мора привремено и сам умети оријентисати у томе, кад у извесном одређеном случају постоји менструација. Кад лекар дође, његов је задатак само да утврди: кад су катаменије наступиле, и дали се болесни моменту могу открити. Психолошка оцена и овде је ствар само судије, који у своме образовању мора Психологију познавати исто толико, колико и лекар.

О соматском бићу менструације, може се довољно наћи у сваком уџбенику Физиологије. За нас је само потребно да знамо, да у нашем климату мензи почињу од 13—15 године, да се свршавају у 45-ој до 50-те; даје да је међувреме у нормалним случајима један сунчани месец (27—28 дана); да менструација траје 3—5 дана, и да је после свршене менструације сенсуални нагон већином појачан. Сем овога важна је и околност да већина жена за време периода показује и у своме душевном животу врло приметну промену, тако да за то време наступају и извесне психичке изјаве, које су им иначе потпуно стране.

Пошто се ми у вишини случајева најчешће питамо, да ли су мензе већ наступиле, то никако не можемо бити равнодушни према оној примедби (од Штрола и Ландоа) по којој већина жена менструира у првој четврти месеца, а врло мало њих у време новог и пуног месеца. Веће поузданости за узимање, да ли су мензе већ наступиле или не немамо; од народа саопштени знаци [особити изглед, необичан сјај очију, рђав задах из уста или од испарења] потпуно су непоуздани, а други знаци [недагодност, умор у ногама и т. д.] су такви, да их је лакше и простије добити директним питањима, или лекарским прегледом.

Ако дакле постоји сумња да је менструација имала утицаја на злочин или исказ, и ако се други и горе наведени знаци подударaju, онда још треба утврдити, да ли је у питању и какав психички догађај, на који су мензе могле утицати. Као најбоља монографија у овоме правцу, бити без сумње на Икарова,¹⁾ која ове моменте свестрано расправља.

Осврнемо ли се да посматрамо ствар у појединости то ћемо наћи да већ Осјандер¹⁾ обрати пажњу на велику важност, коју треба придати почетку менструирања. „Никада није девојчица нежнија и повученија, духовитија и фантастичнија и у исто време размишљању наклоњенија, као у почетку године развића, нарочито пре него што месечна периода отпочне и свој прави ток утврди.“ У овоме је времену дакле опасност, да девојчица која се развије, не учини злочин врло мала, можда мање него у сваком другом добу; али у толико пре се је бојати, да такво створење не постане жртва понудама каквог похотљивца, или да и сама лакомисленошћу не учини себи ово зло. Ово је у толико чешћи случај, кад се околности тако склопе, да девојчица ништа не ради а при том даровита је. Не заузете душевне особине, досада, пробуђена воља за размишљањем и сањањем стварају једну опасну мешавину, која се појављује у облику чежње за интересантним догађајима за нечим романтичним или бар необичним. Сексуалне ствари су можда још са свим или само једним делом својим непознате, али ту је покрет у овоме правцу, и тако се рађају оне по себи нехармоничне сањарије о авантурама из којих се опет рађа она опасност, кад нешто фантастично има оскудна начела и наклоност на неистини. У томе су сви предходни услови за оне познате случајеве о неправилном оптужењу, о лажним тужбама за одвођење, о силовању, као, тако исто, и о паљевицама, љубавним писмима и оговарањима и клеветањима сваке врсте.

Сваки од нас довољно познаје такве тужбе, сваки зна како се често не може ишчудити, како се иначе „тако мирна, ваљана и тиха девојчица“ могла одлучити и на такве „неразумљиве“ шале. А ако би се испитао, да није „шала“ баш у време првих менза извршена, ако би се приметило да је баш тако, и утврдила се још и необична промена, која је на њој примећена, — онда би судски лекар цео догађај ојаснио. Ја знам више случајева учињених злочина од стране полуразвијених девојчица и која им се у почетку никако нису могла приписивати. Међу њима је била једна паљевина, једна увреда Величанства, учињена путем многобројних анонимних писама, и једна клевета, учињена саопштењем о извесном потпуно измишљеном одвођењу. У свима овим случајевима, пошло је за руком да се утврди, да су дотичне девојчице извршиле дела у времену прве менструације, да су иначе мирне и уљудне, али и да при првим идућим мензама такође на њима опазимо необичан немир и узбуђење. Чим су мензе пак узеле свој правилан ток није ништа више примећено ни од свију пређашњих промена и девојчице не показиваху више никакве наклоности за чињење злочина.

Слична опасност за таква створења постоји и онда, кад треба да искажу примедбе, које су или саме по себи интересантне, или се само њима чине интересантним. Овде треба двоструко обратити пажњу. Прво, да ли је дотична девојчица у времену опажања предмета о коме је реч, менструирала и затим да ли је и времену давања исказа имала катаменије. У првом случају, она је више видела, него што је приметила а у другом она обично уображава, да је више видела, него што је и у ствари било. Како су пак искази младих девојака непоуздани и какву пометњу они изазивају, то зна сваки; али се ретко кад примећује, да ова непоузданост није код исте индивидуе и стална, него да се обично мења са потпуном вероватношћу. Доиста судија готово никада није у стању да разноликости у исказима једне такве девојчице процењује, пошто и њу као сведока види обично једном, највише два-три пута; стога се ни разлика у њеној наклоности ка истини не може ни приметити. Срећа је још само то, што су искази таквих девојчица, које први пут менструирају, кад су неистинити, обично врло карактеристични, пошто су увек испреплетани романтиком чудноватостима и интересантностима. Наћете ли само ову склоност, која прости и свакодневне догађаје хоће да престави као нешто особито изванредно, то онда нека вам то увек буде опомена, исто као и кад се исказ девојчице не слаже са исказима других, или кад је већ пошло за руком да се открије њена жеља за претеривањем у романтично. Хоће ли се у томе још поузданије ићи, онда колико се вере може њеним исказима поклонити, моћи ће се дознати испитивањем људи, који је из ближе познају. Ако се и при томе појава сумња да су мензе имале утицаја,

¹⁾ Ikard „La femme dans periode menstruelle“ Paris. 1890.

¹⁾ Joh. Oslander, „Die Entwicklungskrankheiten,“ Tübingen 1820.

онда ништа друго не остаје него доћи до истине директним питањима и у случају потребе и лекарским прегледом. Покаже ли се да је опажај или исказ из времена прве периоде, онда се може са највећом вероватношћом узети, да је сумња да постоје груба претеривања ако не и потпуне измишљености сасвим оправдана.

Али не само да су за судију само прве мензе опасне, него је и жена само ако менструира исто тако као и девојчице, сумњива као сведок; и то како у погледу опажања, тако и у погледу самога исказа. Још је Барон од Рајхенбаха¹⁾ саопштио, да је за време менструације код жене врло појачан сензитивитет. И ако је овај фамозни откривач Од-а и у овоме правцу нанео на пут много безумља ипак и као проналазак креозата, парафина и еупиона и т. д. доказује, да је био врло вешт човек и изврстан посматралац. Он сензитивитетење свакојако назива: примљивим за Од-појаве; али нема сумње да су његови „сензитивни“ људи били просто нервозни, који на спољне утиске јако реагују. Но како се његово саопштење слаже и са другим опажањима то слободно можемо узети, да су његова посматрања бар то показала, да су жене за време менструације много узбудљивије, осетљивије и раздражљивије, него иначе. Познато је, да при извесним нелагодностима улиса опажања јако поострена; да је пре него што добијемо кијавицу, чуло мириса по правилу увек појачано. При извесним главобољама смета нам понека вика, коју у здравом стању и не чујемо; а како је према додиру осетљиво какво повређено место, знамо већ довољно. О овоме постоје многи радови који иду до у најдубље финесе, на име од: Дорна, Лајдена, Шванера, Доната, Нотнагела, Дена и т. д. Стога ћемо морати веровати и жени, чије је тело за време менструације сво узбуђено, да су јој и чула за то време поострена, нарочито чуло пипања и осећања коже. Ова је околност важна за нас у многоструком погледу. Стога нећемо држати за невероватно, кад нека жена у време менструације оне да чује, види и осети ствари, које други и она сама у друго доба не опажа. Ми ћемо таква схватања само свести на мало скромнију меру с чим ћемо бар још бити на чисто, да границу између финијег осећања и просте осетљивости није лако наћи. Према овоме ми видимо један поступан прелаз из сензитивитета ка најљућој раздражености, која је најчешћи извор прекорачењима и под којим утицајем стоји и сведок и оштећени и окривљени.

У опште је познато, да несравњиво већи део тужбе за увреду части, потиче од жена, — интересантно би било знати, колико је таквих тужби потекло од жена у времену менструације. Наравно да овакву статистику није нико водио; али је факат, да би се увек добро чинило, кад се расправа о увредама части жена, никада не би свршавале четири недеље доцније од дана увреде, јер ако им је увреда части учињена за време менза, онда је извесно да ће оне и четири недеље доцније бити исто тако узбуђене и противне свакоме изравнању. Ја сам једном позвао једнога угледнога, мирнога грађанина, једне мале варошице, чија се жена непрестано *inipiam causa* тужила, с намером да то једном прекратим, али добих одговор, да је његова жена „добра душа“ само што у извесно време у месецу „као да ђаво уђе у њу“, непрестано тражи зађевице и за час се нађе тешко увређена. (наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

НЕПОЗНАТЕ ЛЕШИНЕ

(из Горонових мемоара)

Нема дана, а да се париској полицијској префектури не достави велики број нестанка појединих лица, међу којима има: одбеглих мужева, младих девојака, које су напустиле родитељску кућу, удагих жена одбеглих у друштву каквог љубазника, не рачунајући овде оне очајнике, који остављају овај свет не известивши своје.

Родбина која се обраћа са захтевом, да се потражи нестало лице, изјављује готово увек да страхује, да дотично лице није постало жртвом каквог злочиног агента. Међутим, од 10.000 случајева нестанка лица, нема може бити ни једног јединог који би био резултат каквог злочина. У овоме као да игра

улогу и неко питање части, јер личности које се обраћају молбама, да им се пронађе муж, жена или кћи, — неће никако да допусте, да се предпостави случај каквог самоубијства, а још мање случај каквог бегства.

Сећам се још добро онога што ми се десило једног дана са извесним лицем из најотменијег света, веома чувеног имена. Беше дошао к мени с молбом, да му потражим жену, која се, пошто је изашла из куће ради поручбине пешира код модискиње, није више вратила кући, а коју није могао да нађе ни у Моргу¹⁾ ни у болницама.

У разговору са њим, приметих му могућност постојања самоубијства или злочина, ну ове претпоставке беху оглашене за невероватне од нас обојице. Потом бих принуђен да му говорим, наравно са великом дискрецијом, о могућности каквог бегства из љубави.

На ово муж, нашавши прилику да заборави мало на свој дубок и искрен бол, удари у смех.

— Молим за извињење, рећи ће он; ја, заиста, немам воље да се смејем, али је та помисао и смешна и апсурдна за сваког оног ко познаје моју жену! Преварен — ја?! Ја... *sosi*, да употребим реч Милијерову! Молим вас, пустите ме да се смејем. Та господине, моја је жена права светитељка! Па, држите ли ви, да би једна светитељка могла варати свога мужа?

Шта сам могао друго да урадим до да се поклоним са целим поштовањем, који дуговах овим узвишеним илустријама!

На моје велико запренашћење, муж понова отпоче говор.

— Хоћете ли да вам изнесем, господине шефе, једну претпоставку, која ми изгледа вероватна? Е, дакле, чујте ме. У пркос њеним осећајима крајње религиозним, моја жена има и један недостатак: претерана је кокета. У исто време пати и од нервозе... Видите ли, господине, она се могла заборавити једног тренутка, прегледајући одељења у *Louvre*-у и *Bon-Marché*-у... Дакле, појављује се могућност постојања какве крађе у једном од ових великих базара. Ох! ви ћете је наћи у *Dérot*-у!

Са извесним сажалењем посматрах овог веома васпитаног и богатог човека, високог положаја у друштву, који радије претпоставља да му је жена извршила крађу, но да и за један тренутак призна, да му жена има љубазника.

Да бих га задовољно, отпратих га до депо-а, где наравно не нађемо госпоњу.

Неколико дана доцније, пошто су учињени сви потребни кораци, дознах да неки млад човек, син најприсније пријатељице нестале даме, беше такође изашао једне вечери и да од тога доба није нигде више виђен.

У пркос поштовања које дугујем светитељкама, не могах се уздржати да не доведем у везу ова два нестанка, и ускоро имађах непријатну дужност да извесним мужа, да му жена не беше крадљивица, већ да је просто „придигла“ једног младића десет година млађег од ње.

Ова анегдота и много других истог жанра, довољне су да објасне, од како су, обично, мале важности, у таквим случајевима, обавештења добијена од стране родбине.

Кад каква дама дође и плачући преклиње, да јој се пронађе муж, који се већ три дана није вратио кући, додајући, да се боји, да га нису убили ради покрађе, пошто је изашав из куће понео новац са собом, — агент, који предузима истраживање мужа, увек помисли:

— Ево још једнога, који се спарио са каквом *donzelle*²⁾!

Исто тако, кад су улоге промењене и кад се муж обрати са захтевом, да му се потражи жена, која је изашла да учини какву посету и коју више никако није видио, — увек се држи, а *rigori*, да је дотична дама побегла у друштву са каквим галантним лицем.

Морам рећи, да у већини случајева агенти имају право, и ако се нестали или нестале не нађу у Моргу, као жртве каквог несрећног случаја, увек се на крају дозна, да су муж или жена отишли у „шетњу“.

На жалост има и изузетака од овог правила.

Концем 1888 године, колико се сећам, госпођа О. дође у префектуру и пријави се у одељењу за истраживања у инте-

¹⁾ Зграда у Паризу, у којој се излажу лешине нађених непознатих лица, не би ли их ко из публике познао.

²⁾ Женска средњег стајежа и подозривог владања.

ресу породица с молбом, да јој се пронађе муж, постар човек, који једног дана беше изашао из куће рекавши, да иде да тражи службу, па се није ни вратио.

Стари баштован О., стекавши радом својим мале ренте, уживаше репутацију једног врло поштеног, врло озбиљног и одвећ умереног човека. Беше, дакле, потпуно невероватно, да је могао наћи какву службу, а да о томе не извести своју жену.

Међутим, истрага пође својим редовним током и ма како да госпођа О. изјављиваше са највећом сигурношћу, да је убеђена да јој је муж убијен, закључци агената, који беху вршили предходна истраживања, били су далеко од ове претпоставке.

Ну, госпођа О. беше тврдоглава. Објашњавала је, да је апсурдно и помислити да јој се муж убио, пошто му је разум био на своме месту, што је био савршено срећан, те сигурно није имао никаквог мотива, који би га нагонио да остави овај свет.

Ова поштена жена, ретке енергије! не малакса. Прођоше недеље и месеци, док се она најзад не обрати полицији сигурности. Нађе ме, дакле, једног дана и покуша да ме обавести о ономе, у шта она беше убеђена.

Поверих ствар једном од мојих најглавнијих агената. Прво што учини мој инспектор, услед надметања које увек влада између разних служби полицијских, — беше то, да поништи истрагу колеге из префектуре и да предпостави овде случај убијства.

Саопшти ми своје утиске на такав начин, да и сам добих уверење да стари О. беше жртва каквог злочина с предумишљајем. Али где? Како? У Сенском департаману ни једна нађена лешина не беше баштованова. Што се тиче оних, које провинција могаше имати у изобиљу, није ваљало на то ни помислити, пошто нигде не постоји каква централизација криминалних афера.

Требало је, дакле, рачунати на читање нотице у каквом журналу, који би ми ставио до знања, да се нашла у каналу Х..., у шуми У... нека лешина у распадању, у којој нису могли познати лешину човека са села.

Зар не беше простије, да се одмах обратим новинама, које су, са њиховом рубриком „разно“, судски циркулари издати у милион примерака?

Саопштих, дакле, свима париским репортерима потпун и тачан опис одела, које носаше О. на дан његовог нестанка.

Видећете, да сам закуцао на добра врата.

Читајући у „Малом Журналу“ нотицу о нестанку старог баштована, жандарм један из Ебли-а, мале неке општине у околини Лањи-а, размисли се за тренутак, па ће рећи себи:

— Дођавола! та онај обешени у шуми, кога сам откачио, биће томе скоро два месеца, носаше овакав капут, панталоне и преник!

У толико је лакше могао бити фратиран овим детаљима, што идентичност обешеног, кога погребеше у општој гробници гробља Еблијског, нису могли никако утврдити.

Жандарм потражи свога бригадијера а овај кмета, који ме одмах извести о свему. Сутра дан по пријему кметовог писма, мој инспектор са госпођом О. стизаше у Ебли.

Чим јој изнесоше одело обешеног, она га познаде. Нестали би пронађен. Ну, беше ли се драговољно обесио ово лице, које жандарми из Ебли-а беху нашли у једном шипрагу?

— Господине шефе полиције сигурности, говораше ми г-ђа О., осветите мога мужа, који је жртва злочина извршеног над њим. Ја вам се закљичнем, да се он није сам обесио!

Констатована жандарма, који беху нашли лешину, била су врло површна, да би нам могла бити од велике користи.

Ипак се сећаху врло добро, да обешени беше окачен врло ниско, и да су у томе запазили, да је самоубица морао имати ретку енергију да успе, да се тако задави.

Мој агент, на наваљивање г-ђе О., која је пошто по то хтела да освети смрт свога мужа, понова се са тврдоглавством ода овој истрази и ускоро прибави извршене податке,

Баштован О., баш у јутру онога дана, када га је нестало, беше узео из штедионице суму од 500 динара — а код обешеног није се нашло више од 25. пара динарских.

Изгледало је по томе вероватно, да је несрећник покраћен и убијен.

Истрага би вођена од стране полиције сигурности са великом ревностју и мало по мало дознадосмо, да је О. и поред велике љубави према својој жени, ипак од исте сакрио једну малу тајну. Не беше јој на име рекао, да је већ на прагу да

се прими управљања неког великог имања у околини Паризу, хтевши јој приредити изненађење, не објавивши јој ову добра новост пре но што буде већ отпочео да ради.

Сазнадосмо такође, да је повукао новац из штедионице говорећи, да је то кауција, коју мора да положи за место, које му прибавља један од његових пријатеља.

Наредих да се потраже сва лица, која имаћаху односе са старим О. и тако сазнах, да у последњим данима свога живота, стари баштован посеђиваше неког кирицију, по имену Матлена, који уживаше доста рђав глас и о коме се говорило да је суров и лумпач.

С почетка се задовољих да буде под присмотром, немајући још никаквог јачег основа сумње, ну кад ме ускоро известише да Матлен, који очевидно неимађаше ни су-а, беше исплатио дуг од 100 динара одмах сутрадан по нестатку О., не оклевах дуго, већ наредих да се затвори.

Истог још вечера испитивах га дуго, ну он одрицаше изразима простодушног човека. Признаваше да је познавао старог баштована, ну тврђаше да га последњег дана није никако видео. Најзад дођосмо и на оних 100 динара, што је исплатио.

(Наставиће се)

ПОЉУПЦИМА УГУШЕНА

— Albert Deplit —

I.

Ево како ми је та историја испричана:

Седео сам на морској обали, преко од Фаре. Олуја је фијукала хладни морски ваздух, који дува с времена на време, ублажен сунцем, долажаше пун опира, слава мириса.

Према мени, океан пушташе своје таласе те се разливаху по глатком песку, као што зелена змија истеже своје светле прстенове према сунцу. Позади, стена, са сурим пукотинама, прорасла овде онде учмалим шибљем, понајвише љубичастим вресом. Мало ниже, нека пространа пећина, пуна свежина и хладовине, отвараше своју тајанствену шупљину.

Бејаш сав обузет мислима које природа изазиваше, када ме нечија рука удари по рамену, и неко ми смешећи се рече:

— То ти је баш добро јутрос?

— Беше ми то неки пријатељ на кога наиђох у очи тога дана, поручник с брода „Габријем Ф...“

— Сама те природа довела овде, настави он; ти и не сумњаш каква се драма одиграла баш на самом месту где се сада чалазип.

— Драма... овде?

— Да. У тој пећини. Она је због тога постала чувеном. У целој околини зову је „Соба Љубави“. Ја знам историју коју су јунаци преживели, има томе неколико година. Занали цигару па слушај.

— Слушам.

II.

Била је тада у Бијарицу једна лепа девојка по имену Паскалина. Баскиња од осамнаест година, висока и витка, отмена изгледа какве су све брђанке. Њене црне очи бљештаху испод жуте свилене повезаче, везане кокетно. Њене румене усне, када би се насмејала, откриваху fine беле зубиће.

Паскалина је била модискиња и издржавала свог оца, великог добричину у пола узетог, изгубљеног у сањаријама, и који одговараше само шпанским пословицама, увек мало нејасним, на питања која би му човек поставио. Она обожаваше старца, и бринула се о њему као о детету. Тако се говораше: „Паскалина ће полудети оца ради!“

У осталом, она могаше окренути на добро или на зло, како би хтела, јер имађаше два суседа. Један, Моиз Дунец, богат, стар и ружан, који јој нуђаше... добар брак. Познат као вођ по Пиринејима, Максим, у ствари, бејаше кријумчар за право, Паскалина је волела Максима, јер љубав тражи љубав.

Тако је трајало неколико месеци.

Често би се Моиз Дунец зауставио пред дућаном Паскалиним и рекао би озбиљно чачкајући нос:

— Ја вам нудим добар положај, Паскалина... добар положај!

Она би одговорила.

¹) Carl Treiherr v. Reichenbach, „Der sensitive Mensch“, J. G. Cotta, 1854.

— Ви сте врло часни, господине Моизе, али ја љубим Максима.

И Моиз би отишао мрмљајући:

— Пристаће једном! Пристаће.

Међутим, ваљало се решити. Максим и она често се шетаху заједно по стеновитим морским обалама, и у околини се о томе већ говораше. По несрећи, они беху сироти. Модискиња не добија много, особито када има да храни свога оца; кријумчар има мртвих сезона; истина је да је то стање врло красно! Они се толико љубљаху да једнога јутра одоше тражити оца Паскала па му рекоше:

— Ми се волемо и хоћемо да се узмемо. Стари подиже главу и одговори полако:

— Добро... добро... Будите од малог броја.

Заљубљени клекоше на колена и он их благослови: веридба се сврши.

Паскалина одведе младога човека, и те вечери они остадоше доцкан, сувише доцкан, на обали.

Како лепа Баскиња бејаше сва срећна и срце јој пуно радости, она ће сусрести Моиза Дунеца, који јој рече озбиљно, чачкајући нос:

— Ја вам нудим добар положај, Паскалина... добар положај!...

Она ће му на то одговорити.

— Ви сте врло часни, господине Моизе, али, баш овога вечера, Максим Сарабејру и ја верисмо се.

И г. Наиз оде опет мрмљајући:

— Опет ће пристати! Опет ће пристати!

После неколико дана понудише Максиму један посао; диван посао! Цео један товар лађе ваљало је увести у Гвицуцкоа. Млади кријумчар показиваше се поверљив, а, међутим, сезона бејаше рђава. Целог дана и целе ноћи фијукаше: спучине ветар који је говорио мрнарима: „Богородица од Гвидсугуте иде.“ Богородица од Гвидсугуте, бледа богородица и зелених очију, која односи у свом лету оне који се ноћу одоцне на сињем мору.

III

— Вратићу се кроз недељу дана! рече Максим Саржбејру, пољубивши румене уснице своје пријатељице.

Али недеља, затим месец, два, три месеца протекоше, а Паскалина не доби никакве вести од истога кријумчара. Она плакаше и дању и ноћу, од јутра до мрака. Када би свршила посао, остала би стојећи, по неколико часова, на стеновитој обали, с погледима уцртим ка шпанској обали.

Ах! када би она била слободна, како би она пошла у трагање за својим вереником, тамо даље, кроз те високе планине које је деле од њене љубави!

Али ваљало јој је остати: имала је старога да храни. Једнога дана пронесе се глас да је Максим убијен од царинске страже; и, доиста, цела година прође, а он се не појави.

Како једна несрећа не долази сама, Паскалин дућан изгоре, а не сазнаде се ко га запали: Паскалина и њен отац беху уништени.

Моиз Дунац имао је срећу као и увек, његова кућа остаде нетакнута.

Он се не усуђиваше више да тражи лепу Баскину, знајући добро да би му она одговорила:

— Ви сте врло часни, господине Моизе, али ја чекам Максима Саржбејрда који ће опет доћи. Ако не буде дошао, ја ћу му остати верна као његова удовица. На онда, ја сам честита девојка и нећу пропасти.

Да, она беше честита, сирота Паскалина, у толико честитија у колико беше несрећнија. Од како беше изгорео дућан,

она није више радила за себе, него код другог. Мучила се два пута више, а добијала два пута мање. Стари остајаше сам целога дана и венуо је полако.

Било је тада две године од како беше нестало Максима Саржбејрда. Најзад, беда Паскалинних постаде тако велика да Моиз Дунец поче да их сажаљева. У осталом, он беше заљубљенији више но игда, услед презрења ове лепе девојке, тако младе свеже. Отпоче опет облетати око ње. Само јој овом приликом каза:

— Ја вам не нудим више добар положај; Паскалина. Али ми треба да се узмемо. Ви се убисте радећи, и ако тако не радите, ваш би отац умро од глади. Максим је умро. Спасите овога који живи!

Она не одговори ништа, него стаде плакати и прихвати његову руку.

Тада, Моиз оде тражити оца Паскилина и исприча му ствар. Стари подиже главу и рече му тихо:

— Добро..., добро... нема више птица у лањским гнездима. Али они не клекоше на колена пред старим, и он их не благослови.

IV

На три дана пред венчање, у доба јесење равнодневице, лепа Паскина иђаше путем дуж Фере, близу ове пећине, када један глас рече позади ње:

— Паскалина! Паскалина!

Она стаде дрхтати као лист, и повикавши: „Максима! јеси ли то ти! јеси ли то ти!“ она полете као рањена птица у наручје своје драгоме.

То беше главом он, још леп, али блед и мршав. Он је стеже уза се, врло јако, врло јако.

— То није истина, то није истина, да ћеш ти поћи за Моиза Дунеца!

— То је истина. Ако не будем пошла зањ, отац ће ми умрети од глади. Зашто се ниси вратио?

— Зато што ме Шпанци ухватише и држаше у тамници. Али ја сам сада слободан. Радићу.

— Шта ће бити са оцем, ако те опет ухвате?

А Максим је притиште узасе силно, страсно, дуго.

— Не, не, не говоримо више, рече он; оставимо све то на страну; ја те љубим!

И он је обасипаше пољупцима, вукући је полако к пећини. И она се не одупираше више. И у слатком хладу пећине, они се разговараху тихо, сасвим тихо, приљубљени једно уз другог, у заносу од бескрајне љубави која жели и која се мења. Наједаред, истргавши се из његових руку, она ће рећи.

— Време пролази, пусти ме да идем; чујем поноћ.

— То није поноћ; то летеће галебова шуми.

Дуго после тога, она ће опет рећи:

— Како мумла море!... ако нас прогута?

— Не мумла море: љубав наша пева!

— По трећи пут, она ће опет рећи, дуго после тога:

— Чујеш ли, Максима, како бесни ветар.

— Не бесни то ветар. Богородица од Гвидсугуте то иде!

Наши последњи часови живота јесу наша прва ноћ љубави. Ти нећеш поћи више за другог, сада! Ето нам свадбене собе, а талас ће нам бити наш зелени покров?

И он јој затвори уста пољупцима врелим као пламен...

Нађоше их, сутрадан, силно приљубљене једно уз другог, и пећина се, сада, зове „Соба Љубави.“

Стари је потпуно узет. Проси пред црквом. Слабо што да рекне, али промрмља с времена на време:

— Лоше... лоше... нада је била жалова и магарац ју је појео.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

На питање које смо изнели у броју 38 „Полицијског Гласника“ од ове године, правилно су одговорили: г. Радосав Бермановић, писар среза јасеничког, округа крагујевачког и г. Ђ. А. Радојевић, практикант среза млавског округа пожаревачког. — Њихови одговори, којима ми придружимо и наше мишљење, гласе овако:

За иступне кривице из III-ће части казненог законика, нити се може умањити нити повећати мера казне од оне мере која је у казненом законнику за дотичнеиступне кривице прописана. — То се не може учинити са овихразлога:

Што је § 25 полицијске уредбе, која важи као поступак за кажњавање иступних кривица по казненом законнику,* — изрично прописује:

* Види примедбу код заглавља полицијске уредбе.

да се за сваку иступну кривицу само онолика казна досудити сме, колико се за коју казнителним законом одређује. Овакво исто наређење стоји и у првом одељку § 38 исте уредбе, с тим само додатком: да се ова казна може и повећати и умањити према околностима које кривица оитеређавају или олакшавају. Али, то умањавање казне не може бити мање нити повећање може бити веће и од оне мере коју

је за извесну иступну кривицу сâм казнени законик прописао. Овакво мишљење најбоље и најочигледније утврђује § 39 полицијске уредбе који од речи до речи гласи овако:

„У казнителном закону означене су границе казни, од најмање до највеће, тако ово су и границе одређене, које се набљудавају имају. Полицајна ће дакле власт, држећи се тих граница, одређивати према отежавајућим или олакшавајућим околностима (§ 38) казну већу или мању, означене тамо границе њене не превазилазећи“.

Према оваквом стању ствари, § 38 полицијске уредбе о умањавању или повећавању казне треба примењивати овако:

За одмеравање казне за иступне кривице, треба узети средиште од оне мере казни коју казнени законик за дотичну кривицу одређује, па, од те средишне тачке, с обзиром на олакшавајуће околности, побројане у поменутом § 38, силазити до најмање мере коју је сâм закон одредио, или, с обзиром на отежавајуће околности, пети се до највеће мере законом одређене за кривицу по којој се казна изриче. На пример: § 372 казног законика одређује казну од 5 до 15 талира за иступне кривице у њему именоване. По томе законском пропису кривац може бити, с обзиром на околности побројане у § 38 полицијске уредбе, кажњен најмање са пет талира, а највише са петнаест талира. Ова казна, према отежавајућим околностима може се повишавати само починијући од пет талира па на више, но то повећавање ни у ком случају не сме прећи меру казне од 15 талира, али се мера казне ни у ком случају не сме спустити испод одређеног минимума од пет талира.

Само се у поврату одређене мере казни за иступне кривице могу по § 324 казног законика, повећавати још са једном половином казне коју је закон за дотичну кривицу одредио, али ипак тако, да та увећана казна не пређе највеће меру казни одређених за иступне кривице §§-има 311 и 313 казног законика.

На иступне кривице ни у ком случају не могу се примењивати одредбе из § 61 казног законика које говоре о смањивању казни, јер се те одредбе односе искључиво на кривице за злочинства, за које закон доноси робију или заточење, као што и сâм тај законски пропис гласи. — Да је законодавац хтео да усвоји тај принцип и за иступне кривице он би га унео и у трећу част казног законика као што га је унео и у § 61 за злочина дела.

* * *

На питање једног општинског писара одговарамо му:

Да се по закону ни једна пресуда па ни пресуде општинских судова које су застариле не могу извршивати. Ако се деси случај, да је неко лице, — које је осуђено на новчану казну, или му је казна затвора замењена новцем, — ту новчану казну, према §§ 15 и 16 полицијске уредбе, морало одмах платити, изјављујући у исто време у законом року и жалбу противу те осуде, та је пресуда, пре, него што је од надлежне власти рассмотрена, застарела, онда се по нашем мишљењу, осуђеноме лицу, које је по тој пресуди казну одмах платило, треба тај новац да врати натраг.

* * *

На питање једног општинског писара одговарамо му:

Да смо ми у Бр. 7 и 8 „Полицијског Гласника“ од 4. Марта ове године, дали општинским писарима потребна обавештења за правилну примену §. 335. грађанског законика и осталих законских прописа који се односе на пољске службености те са тога не налазимо за потребно да сад опет ту исту ствар објашњавамо. Које је потребно да са нашим објасњењем по овој ствари користи, нека нађе и прочита горе означене бројеве нашега листа, па ће у њима наћи упутства која му буду требала.

* * *

Један општински писар управо је на нас једно овакво питање:

Суд општине Н. пресудом својом од 7. августа тек. год. казнио је Милосава Н. и Митру Н. са 00 дана. затвора за кривицу из тач. 10 и 11 §. 365 казног законика. Пресуда је осуђенима саопштена 8. августа ове године. Осуђени су противу исте пресуде изјавили жалбу, али је нису у законом року од три дана по саопштењу предали општинском суду, већ је под 11. августа предали пошти на *прост* реченис са адресом на општински суд, а суд је жалбу добио тек 13. истог месеца, — *цегога* дана по саопштењу пресуде.

Кад је општински суд примио жалбу, нашао је, да је иста *неблаговремена*, па је исту као *неблаговремену* својим решењем одбацио. Осуђени, сада у законом року, изјаве жалбу противу тога решења општинског суда надлежној вишој власти, и суд општински пошље ту жалбу дотичној власти на решење, заједно са свима актима овога предмета. Виша власт, и не упуштајући се у оцену о умесности или неумесности решења општинског суда противу кога је ова жалба и изјављена, узела је у разматрање пресуду по *првој* жалби осуђених коју је суд као *неблаговремену* одбацио, па је исту пресуду поништила, прелазећи ћутке преко жалбе и решења о *неблаговремености* прве жалбе.

Овај писар пита нас сада за објасњење: чија је радња у овоме случају коректна и на закону основана, да ли радња општинског суда или радња више власти?

На ово питање одговарамо му: да је и радња општинског суда и радња више власти у конкретном случају неумесна и против закона са ових разлога:

Жалба, коју су осуђени на изложени начин поднели противу пресуде општинског суда, доиста је *неблаговремена*, јер су они, према §§. 15 и 16 полицијске уредбе, требали исту жалбу да предаду суду у року од три дана по саопштењу пресуде, или, да је, с обзиром на §. 15. кривичног поступка, у *томе року* предаду пошти на *повратни реченис* и, тек онда би им та жалба била *благовремена*, али, како они нису учинили ни једно ни друго, а суд је жалбу примио тек *цегога* дана по саопштењу пресуде, то им је и жалба *неблаговремена*, *без обзира на то*, што су је они у року од три дана предали пошти на *прост* реченис. — Но, по нашем мишљењу, ипак је неумесна радња општинског суда, што је ту жалбу он сâм својим решењем као *неблаговремену* одбацио, већ је суд требао исту жалбу са дотичним актима и својим извештем послати вишој власти на разматрање и решење, констатујући уједно са потребним разлозима факат, да је жалба *неблаговремена*, и та виша власт као надлежна, донела би своје решење по истој жалби.

Виша власт, пак, погрешила је, што се је у изложеном случају упуштала само у разма-

трање акта по жалби поднешењој противу речене пресуде, прелазећи ћутке преко оне жалбе коју су осуђени изјавили противу решења општинског суда којим је та жалба као *неблаговремена* одбачена, већ је требала једном својом одлуком да расправи питање и по првој и по другој жалби (пошто су обе на њу и упућене), тиме: што би по другој жалби констатовала неумесност рада општинског суда, што је прву жалбу изјављену противу пресуде он сâм својим решењем као *неблаговремену* одбацио и не шиљући по њој акте вишој власти, и, што би, на основу изложених законских прописа *одбила* жалбице од прве жалбе као *неблаговремено* поднешене и неупуштајући се у разматрање пресуде о којој је реч.

* * *

На питања једног општинског писара одговарамо му:

Уверења о владању кметова и одборника општинских оптужених за увреду части, нека издаду они кметови, одборници и заменици одборника исте општине који нису оптужени, без обзира на то што су они из других села *кад и та села сачињавају исту општину* из које су и обвњени, јер, закон нигде није изрично одредио да оваква уверења треба суд општински да издаје само са одборницима оних села одакле су оптужена лица, већ је за издавање таквих уверења у тачки 7. члана 35. закона о устројству општина и општинских власти прописано само то: да та уверења даје општински суд у договору са одбором кад *и*ста власт захтева; а у §. 90. кривичног судског поступка за прибављање оваквих уверења прописано је ово правило:

„Кад је потребно да се зна о дотадашњем животу, наравственом поведењу и за каквог се обвњени у грађанству сматра, онда ће исљедник узети писмено сведочанство од општине обвњенога, или испитати она лица, која о томе најбоље извешће дати могу“.

За јавну увреду части нанешену каквом лицу путем каквог писменог јавног акта прелатог јавним државним властима, може дотични потписник тога акта, *на тужбу увређеног лица*, одговарати одмах, без обзира на то, што по поднешеном акту, који садржи увреду, није још учињен никакав извиђај па чак и без обзира и на то, ако би се учињеним извиђајем и утврдили наводи који су у томе акту изнешени противу дотичног лица који садрже увреду, *ако се из начина потврђивања или других околности увиђа намера да се је на уведу ишло*: — § 211. кривичног судског поступка.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

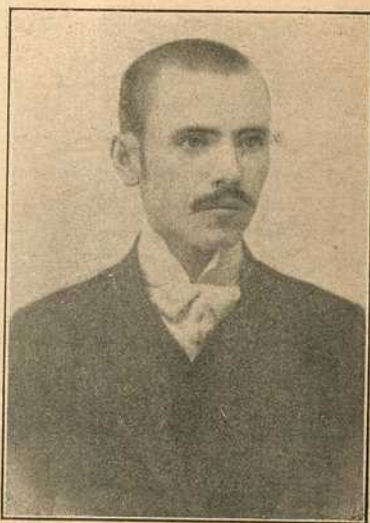
ПОТЕРЕ

Ноћу, између 26. и 27. пр. месеца непознати лопови разбили су магазу Станоја Китановића, земљоделца из Бивоља, среза расинског, и из исте украли и однели: 200 кгр. прве и 30 кгр. беле вуне. Начелник среза расинског актом Бр. 18670 моли за тражење крадљиваца и покрађе.

Илија Манојловић, родом из Новог Сада, по извешћу Аустро-угарских власти извршио је тамо више опасних крађа и побега у Србију. Он има 35 год., средњег је стаса, високог чеда,

косе и очију црних, лица округла, говори српски, немачки и мађарски. Управа града Београда актом Бр. 29.949 позива све полиц. власти, да овога крадљивца у својим домањима потраже, а у случају проналаска њој стражарно спроведу.

Виктор-Геа Бечкемети, родом из Шимега, (општине Цала) у Мађарској, за кога смо у прошлом броју јавили да је, као бив. порески званичник у Будим-Пешти, проверио 588.000 круна и побегао, поред најживљег трагања Аустро-угарских власти није ни до данас пронађен, нити му се ушло у траг. С тога, а на молбу аустро-угарских власти, износимо ову слику Гезину те да би га наше власти, у случају да пређе у Србију, могле познати и ухватити. Тачан лични опис бегунчев ми смо јавили

у прошлости броју, на с тога овде само додајемо, како није искључена могућност, да он путује под лажним именом свога бив. друга **Барла Чолања**, правника коме је, на дан пребегства, узео индекс, под изговором вађења улазница за позориште. Ако би ко ма шта сазнао о овом великом крадљивцу моли се, да то телеграфским путем достави управи града Београда. Акт управе Бр. 30.034.

Ноћу, између 6. и 7. тек. месеца украђена су 2 вола Станиславу Миловановићу, механицији из Стублина, среза посавског, округа ваљевског. Од украђених волова један је црне жуто-беле у оба је уха ровашен и има 5 година, а други је бело-зеленаст, стар 7 год. и без роваша. Начел. срекши из Обреновца денешом бр. 9272, моли за тражење крадљивца и покрађе Акт управе града Београда Бр. 30212.

Иван Ивановић, родом из Аустро-Угарске, који је био помоћник код Косте Вимбањића, берберина у Крагујевцу, ноћу између 31. про-

шлог и 1. тек. месеца покрао је свога газду и побегао однев му том приликом: 5 мамудија, 3 шарене поњаве, 1 секиру и 1 нож са канијом. Начелство округа крагујевачког актом Бр. 17.134 моли за тражење крадљивца и покрађе. У случају проналаска крадљивца се може спровести и управи града Београда с позивом на акт Бр. 30.117.

Мара — Мица Радић — Јовановић, бив. собарица а у последње време служавка код Си-доније Јохерац, удове оvd. обила је 7. тек. ме-

сеца кучер своје госпође и из истог украде и однела: 1 брилијантски прстен са 2 камена, 1 златан прстен без камена и у готовом новцу 17 динара. Крадљивица Мара родом је из села Жаркова, среза врачарског, има 17—20 год., омалена је, пуна, смеђа, по некад се облачи и у сељачко одело. Кварт палимулски управе града Београда актом Бр. 10213 моли за тражење ове крадљивице коју, у случају проналаска, треба стражарно спровести управи Београда.

ТРАЖИ СЕ

Милицу, жену **Владимира Мандића** из Ваљева, која је 3 тек. месеца одбегла од свога мужа, и однела много ствари и новца, тражи начелство округа ваљевског денешом Бр. 16.960. Милица има 38 година, раста је омаленог, пронађена је, по једном образу има брадавицу. Пронађену треба спровести поменутом начелству, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 29.933.

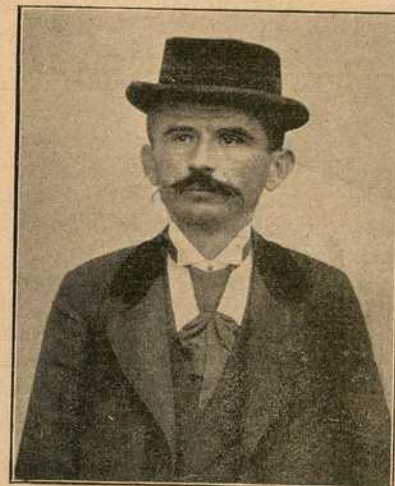
Димитрија Јовановића, бив. трговач. помоћника, окривљеног због утаје, тражи кварталски управе гр. Београда актом Бр. 89.27. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом кварту, или управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 29.817.

Милоша Роштова, слугу, родом из Суботине и жену му **Мериму**, окривљене због крађе, тражи управа граду Београда актом Бр. 22.100. Пронађене треба стражарно спровести поменутој управи.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Јован Михаиловић, звани **«Пустоглавац»**, препредена варалица, чија је генијална превара врло лепо описана у прошлом броју «Полиц.

Гласника» (види стр. 334.) једини је скоро од наших патентираних, који је за данас у слободи. Док «Лука од Медуна» студира Мало-Азијске затворе, а Алекса Костић очекује с нестрпљивом да буде спроведен у београдски казамат на издржавање 7-мо годишње робије, дотле се «Господин Јово», како сељаци називају ову варијанцу, као најмлађи међу овим лепим друштвом, скита по сеоским општинама и мањим варошицама по унутрашњости издајући се, према приликама, за «дијурнисту», «земљомера», «испитаног рачуноиспитача», «тајног полицајца», а по најчешће за «Политичког мученика».

Поред многобројних превара, које је ова варијанца до сада извршила, махом према сељацима, најинтересантнија је, и у нашој криминалистици, нема сумње, јединствена је она коју је извршио према Цветку Пешићу, земљоделу из Дубља, среза ресавског. Она у исто време најбоље доказује колико је «Господин Јово» «мајстор» у својој занату. Због ове преваре, он је пресудом првостепеног суда за град Београд од 19. маја 1898 год. Бр. 11308 био осуђен, поред губитка грађанске части, и на годину дана затвора, коју је казну издржао у пожаревачком казненом заводу. За време судског ислеђења Јован је успео, једини у току последњих 5 година, да побегне из затвора, а у бегству је провео пуних 2 месеца. Ухваћен је у близини Умке, у моменту када је хтео подвалити једном општин. председнику да га прими за општинског писара.

По што је Јован у слободи од пре годину дана, а издржана осуда није ни у колико утицала на њега, но је шта више, како смо извештени, постао још неваљалији и дрскији, то смо сматрали за дужност да му изнесемо слику и тиме скренемо пажњу свима полицијским и општинским властима на његове особине и склоности.

«Пустоглавац» је родом из Ужица, има му 32 год., стаса је повисоког, лица округлог, сувољавог и по мало роавог, смеђ је, има мале и упале очи и подмукао поглед, а кад говори афектира као и већина варалица од заната. Ако ко о њему буде што више знао, моли се да нам то достави.

Садржај: I. Службени део: 1) Укази; 2) Расписи — II. Стручни и научни део: 1) Кретање казним дела у престоници, од Д. Ђ. Алимпића; 2) Жена под истрагом. — III. Поучно забавни део: 1) Непознате лешине, из Гороних мемоара; 2) Пољупцима угушена. — IV. Поуке и обавештења. V. Службене објаве: 1) Потере; 2) Тражи се.